

Wawrzyniec Rudolf

Intensywność współpracy polskich województw z regionami partnerskimi w Niemczech i na Ukrainie

Ekonomiczne Problemy Usług nr 61, 373-384

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WAWRZYNIEC RUDOLF

Uniwersytet Łódzki

INTENSYWNOŚĆ WSPÓŁPRACY POLSKICH WOJEWÓDZTW Z REGIONAMI PARTNERSKIMI W NIEMCZECH I NA UKRAINIE

W ostatnich latach rośnie rola powiązań sieciowych w gospodarce. Podmioty, w tym również terytoria, które potrafią nawiązywać i prowadzić relacje partnerskie z innymi podmiotami, a często swoimi dotychczasowymi konkurentami, okazują się skuteczniejsze w działaniu na krajowym czy międzynarodowym rynku. Współpraca zagraniczna regionów stanowi znaczący czynnik konkurencyjności terytorium, pod warunkiem że nie ogranicza się do działań fasadowych, lecz skutkuje nawiązywaniem trwałych więzi gospodarczych i społecznych. Współpraca regionów w obrębie Unii Europejskiej, ale również państw z nią sąsiadujących (np. z Ukrainą), ma strategiczne znaczenie w kontekście całego procesu integracji kontynentu europejskiego.

Z punktu widzenia polskiego systemu samorządowego, rola samorządów wojewódzkich polega na wskazywaniu strategicznych celów rozwoju oraz na koordynowaniu działań pozostałych aktorów regionalnych w dziedzinach będących przedmiotem zainteresowania samorządu. Taka rola samorządów regionów predestynuje je do nawiązywania kontaktów międzynarodowych, dając w ten sposób zielone światło dla zlokalizowanych na ich terenie podmiotów, w tym samorządów lokalnych, do rozwijania współpracy z partnerami zagranicznymi. Biorąc jednak pod uwagę relatywnie ubogie budżety samorządów województw przeznaczane na współpracę międzynarodową, można się zastanowić nad zasadnością

nawiązywania zbyt licznych porozumień partnerskich, co ma miejsce w niektórych polskich województwach. Trudno w takich warunkach rozwijać rzeczywistą współpracę z wszystkimi partnerami i osiągać z niej wymierne korzyści.

1. Cele opracowania i metodyka badań

W opracowaniu podjęto próbę odpowiedzi na pytania, jakie są obecnie kierunki współpracy polskich regionów, czy są one spójne oraz czy samorządy wojewódzkie przekazują informacje o nawiązanej współpracy. Podjęta została również próba określenia pozycji obwodów ukraińskich i niemieckich krajów związkowych w sieci partnerskich powiązań zagranicznych polskich województw. Autor stawia tezę, że regiony nawiązują co prawda liczne kontakty zagraniczne, ale w niewystarczającym stopniu przenoszą je na poziom operacyjny. W opracowaniu tym „region partnerski” będzie rozumiany jako region, z którym nawiązano współpracę, czy to w sposób formalny (porozumienie dwustronne, umowa rządowa), czy w sposób nieformalny.

W pierwszej części opracowania omówiono formalno-prawne uwarunkowania współpracy zagranicznej polskich regionów oraz deklarowane przez nie cele współpracy. Nawiązano tu do najważniejszych aktów prawnych, które w naszym kraju regulują tę działalność, a także do wybranych uchwał sejmików wojewódzkich (*Priorytety współpracy zagranicznej województwa*). Następnie dokonano zestawienia zagranicznej współpracy polskich województw w różnych konfiguracjach, ze szczególnym uwzględnieniem dwóch kierunków (Niemiec i Ukrainy). Jako źródła informacji wykorzystano tu strony internetowe urzędów marszałkowskich polskich województw oraz strony internetowe krajów związkowych z Niemiec i obwodów z Ukrainy. Przyjęto założenie, że informacje tam zawarte są prawdziwe i aktualne. W badaniu wykorzystano również wykazy regionów partnerskich (partnerów polskich województw) w Niemczech i na Ukrainie, pozyskane z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji¹. Badanie przeprowadzono w marcu 2010 r. W opracowaniu tym nie podjęto problematyki treści kontaktów partnerskich, bowiem jest na tyle obszerna, że zasługuje na oddzielne potraktowanie w ramach innego opracowania.

¹ W przypadku wątpliwości powstałych przy tworzeniu kompletnej listy regionów partnerskich polskich województw kontaktowano się z poszczególnymi urzędami marszałkowskimi drogą mailową i telefoniczną.

Kolejna część pracy to analiza oficjalnych stron internetowych kluczowych partnerów zagranicznych – niemieckich krajów związkowych i obwodów ukraińskich – pod kątem dostępności na nich informacji w językach obcych o danym terytorium oraz dostępności informacji na temat zagranicznych partnerów regionu. Na końcu wyciągnięto stosowne wnioski i rekomendacje dla władz regionalnych w zakresie współpracy zagranicznej.

2. Uwarunkowania formalno-prawne nawiązywania współpracy zagranicznej polskich regionów oraz cele współpracy

Prawo do współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw wynika z konstytucji. „Jednostka samorządu terytorialnego ma prawo przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych oraz współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw”². Warto zauważyć, że każdy szczebel samorządu (gmina, powiat, województwo) uzyskał prawo do wyżej wspomnianej współpracy, a treść tych kompetencji nie jest zróżnicowana ze względu na podmiot, który je realizuje. Konstytucja w kwestii uregulowań szczegółowych odsyła do odpowiednich ustaw.

W kontekście głównego wątku opracowania – współpraca zagraniczna województw – najwięcej uwagi poświęcimy ustawie o samorządzie województwa³. Stanowi ona, że do wyłącznej właściwości sejmiku województwa należy podejmowanie uchwał w sprawie uczestnictwa w międzynarodowych zrzeszeniach regionalnych i innych formach współpracy regionalnej. Do obowiązków sejmiku województwa należy również uchwalanie priorytetów współpracy zagranicznej województwa⁴. W opracowaniu skoncentrowano się na dwustronnych kontaktach zagranicznych regionów, pominięto natomiast współpracę realizowaną w ramach międzynarodowych zrzeszeń regionalnych⁵. Autor uznał, że ich wpływ na integrację społeczną i gospodarczą regionów ma charakter pośredni i z tego względu nie znalazły się w zakresie analizy.

² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., art. 172 pkt 2.

³ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, DzU 1998, nr 91, poz. 576.

⁴ Ibidem, art. 18.

⁵ Kwestie te reguluje Ustawa z dnia 15 września 2000 r. o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych, DzU 2000, nr 91, poz. 1009.

O ile domeną sejmików wojewódzkich jest przyjmowanie *Priorytetów współpracy...*, o tyle za ich realizację odpowiadają organy wykonawcze – zarządy województw⁶. Mogą one nawiązywać kontakty zagraniczne na trzy sposoby. Pierwszym jest porozumienie podpisywane z zagranicznymi regionami. Porozumienia mogą mieć charakter umowy, listu intencyjnego czy deklaracji współpracy. Druga forma to umowy międzyrządowe. Są podpisywane przez rząd RP, a w ich zapisach mogą być wskazane konkretne regiony. Trzecia forma to współpraca nieformalna. Warto dodać, że działalność samorządu w sferze międzynarodowej musi być zgodna z prawem wewnętrznym, polityką zagraniczną państwa i jego międzynarodowymi zobowiązaniami w granicach zadań i kompetencji województwa⁷. Natomiast inicjatywy samorządowe w tej dziedzinie wymagają zgody Ministra Spraw Zagranicznych⁸.

Zagraniczna współpraca regionu nie powinna się ograniczać do spotkań administracji regionu i lokalnych polityków. Powinna służyć realizacji szeregu istotnych celów, takich jak: wspieranie działań zmierzających do podniesienia jakości funkcjonowania instytucji samorządowych; ułatwianie rozwoju turystyki; prowadzenie do kulturowego i edukacyjnego rozwoju regionu; promocja regionu w skali międzynarodowej. W przypadku regionów sąsiadujących ze sobą lista możliwych przedsięwzięć jeszcze się wydłuża. Dodatkowo mogą to być wspólne inwestycje infrastrukturalne, służące ludności obu regionów.

W poszukiwaniu konkretnych celów współpracy zagranicznej regionów odwołamy się do zapisów *Priorytetów współpracy...*, które obok celów współpracy określają priorytety geograficzne oraz zamierzenia w kwestii przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń regionalnych. Problematyka ta jest przedmiotem badań W. Modzelewskiego, który badając priorytety współpracy zagranicznej polskich województw północnych, dokonał interesującego pogrupowania wspomnianych celów. Niżej wymieniamy kolejne kategorie, poczynając od najczęściej występujących⁹: rozwój gospodarczy; rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej; ochrona środowiska;

⁶ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r..., op.cit., art. 41.

⁷ Ibidem, art. 76.

⁸ Ibidem, art. 77.

⁹ W.T. Modzelewski, *Priorytety współpracy zagranicznej polskich województw nadmorskich – analiza porównawcza*, w: A. Stępień-Kuczyńska, K. Dośpiał-Borysiak (red.), *Regiony: Polska – Europa – Świat*, Wydawnictwo Mado, Toruń 2009, s. 269–272.

promocja turystyki, rozwój edukacji, kultury fizycznej i sportu; rozwój kulturowy; budowa społeczeństwa obywatelskiego; kontakty ze środowiskami polonijnymi. W związku z tym, że wiele z tych potencjalnych obszarów współpracy pozostaje w gestii samorządów lokalnych, to ich zaangażowanie (np. władz miast położonych w danym regionie) będzie miało największy wpływ na rezultaty współpracy całego regionu. Autor przyjął założenie, że podjęta wzajemna współpraca stolic regionów partnerskich zwiększa szanse tych regionów na generowanie wymiernych korzyści.

W związku z tym, że przedmiotem dalszych rozważań będzie w dużej mierze współpraca z Niemcami i Ukrainą, warto postawić pytanie o motywy nawiązywania przez polskie województwa kontaktów partnerskich z regionami z tych krajów. Zdaniem H. Dumały, wybór obwodów Ukrainy jako partnerów do współpracy zagranicznej podyktowany został chęcią tworzenia szans dla przedsiębiorstw (np. potencjalne rynki zbytu) oraz możliwości realizacji wspólnych programów i przedsięwzięć ze środków europejskich. Nasze województwa pełnić tu mogą rolę „aktywnego pośrednika pomiędzy regionami Wschodu i Zachodu Europy”¹⁰. Natomiast wybór jako potencjalnych partnerów niemieckich krajów związkowych argumentowany jest w *Priorytetach współpracy...* na dwa sposoby. Po pierwsze, sprzyja temu bezpośrednie sąsiedztwo, po drugie, wybór związany jest z wysokim poziomem rozwoju landów niemieckich oraz doświadczeniem w wykorzystaniu europejskich środków pomocowych.

3. Niemcy i Ukraina jako najwięksi partnerzy zagraniczni polskich regionów

Wiele interesujących informacji na temat kierunków współpracy zawiera wspomniane już opracowanie H. Dumały¹¹. Wynika z niego, że wśród europejskich partnerów współpracy czołowe miejsca zajmują: Niemcy, Ukraina, Francja i Włochy. Wszystkie województwa, które wskazały konkretnych regionalnych partnerów współpracy wymieniły wśród swoich priorytetów geo-

¹⁰ H. Dumała, *Priorytety geograficzne współpracy zagranicznej polskich regionów*, w: A. Stępień-Kuczyńska, K. Dośpiał-Borysiak, op.cit., s. 243–263.

¹¹ Ibidem, s. 243–263.

graficznych niemieckie kraje związkowe oraz ukraińskie obwody. Według wspomnianego opracowania największa liczba najczęściej wskazywanych partnerów pochodzi z Ukrainy. Województwa wymieniły w sumie 15 z 24 obwodów oraz Krym jako republikę autonomiczną. Najczęściej wybieranymi obwodami były obwód lwowski (3 razy) i odeski (2 razy).

W cytowanym badaniu województwa wybrały aż 15 z 16 niemieckich krajów związkowych (wyjątkiem była Saksonia Anhalt). Zdecydowanie największą liczbę niemieckich partnerów współpracy wymieniono w uchwałach województw: lubelskiego (5) i wielkopolskiego (4). Najczęściej wybieranym krajem związkowym była natomiast Brandenburgia (wskazało na nią 6 województw), następnie Berlin i Saksonia (po 3 wskazania).

Choć powyższe informacje stanowią interesujące źródło wiedzy, należy wskazać na ich pewne niedoskonałości. Badania te oparto na dokumentach pt.: *Priorytety współpracy zagranicznej województw*. Zawierają one zatem jedynie deklaracje województw co do kierunków współpracy zagranicznej. Nie daje to odpowiedzi na pytanie, jakie faktycznie porozumienia zostały zawarte i jaka jest ich realizacja. Ponadto badanie zostało zrealizowane w 2007 r., choć wyniki opublikowano w 2009 r. Wreszcie należy dodać, że badane dokumenty aż trzech województw (kujawsko-pomorskie, łódzkie, mazowieckie) nie wskazywały konkretnych regionów tylko ogólne kierunki potencjalnej współpracy. Powyższe przyczyny skłaniają do weryfikacji tych informacji i odpowiedzi na pytanie o miejsce krajów związkowych Niemiec oraz obwodów ukraińskich w systemie powiązań zagranicznych polskich województw.

Przeprowadzone przez autora badania pozwalają stwierdzić, że polskie regiony współpracują z regionami partnerskimi w całej Europie, a nawet z innych kontynentów (np. Brazylia, Chiny, Indie, Kanada). Przypomnijmy, że w opracowaniu przyjęto szerokie rozumienie regionów partnerskich, gdzie do kategorii tej zaliczono zarówno związki sformalizowane (porozumienia regionalne, umowy rządowe), jak i współpracę nieformalną. Przeciętne polskie województwo posiada blisko 14 zagranicznych regionalnych partnerów. Najwięcej partnerów posiadają województwa dolnośląskie i małopolskie (po 18), a najmniej województwo świętokrzyskie (9). Najwięcej kontaktów partnerskich nawiązano z obwodami na Ukrainie (31) oraz z krajami związkowymi w Niemczech (25). Na kolejnych miejscach w tym rankingu są regiony

z Włoch (20), Francji (17), Rosji (14), Szwecji (14) oraz Hiszpanii (10). Jak widać, samorządy regionalne w Polsce obejmują swoją współpracą nie tylko bezpośrednich sąsiadów, lecz także regiony południowej Europy o ciepłym klimacie. Na uwagę zasługuje również fakt, że w rankingu popularności partnerów polskich województw rośnie znaczenie regionów chińskich. Obecnie to aż 6 chińskich prowincji uznawanych jest za regiony partnerskie.

Interesujące wnioski można wyciągnąć z analizy powiązań pomiędzy polskimi regionami i ich zagranicznymi partnerami. Okazuje się, że niektóre regiony zagraniczne stały się bardzo popularne wśród polskich województw, i tak np. Styria (Austria), Brandenburgia (Niemcy) i obwód lwowski (Ukraina) posiadają równocześnie po 5 polskich partnerów regionalnych. Fakt ten może budzić kontrowersje, bowiem posiadanie tak wielu regionalnych partnerów w jednym kraju może negatywnie przekładać się na intensywność kontaktów z każdym z nich. Jednak z perspektywy np. wspomnianej Brandenburgii może to być ważny gest symboliczny oraz chęć kreowania wizerunku landu otwartego na współpracę z Polakami. Przemawia za tym również fakt, że strony WWW tego landu tłumaczone są na język polski.

W nawiązaniu do wcześniej przyjętego założenia, że wzajemna współpraca stolic regionów partnerskich jest dobrym przykładem spójności działań, zbadano, czy istnieje zgodność kierunków współpracy zagranicznej samorządu każdego polskiego województwa i samorządu jego stolicy. Wyniki są bardzo interesujące. Przykładowo województwo, które posiada największą liczbę regionów partnerskich (dolnośląskie), wypada w takim zestawieniu bardzo słabo. Zaledwie w dwóch przypadkach stolice obu regionów zawarły porozumienia o współpracy. Statystycznie jeszcze gorsza sytuacja jest w przypadku podlaskiego czy warmińsko-mazurskiego, gdzie spośród wszystkich regionalnych partnerów tylko w dwóch przypadkach podpisano porozumienia o współpracy ze stolicami partnerskich regionów. Największa zbieżność pod tym względem występuje w przypadku województwa wielkopolskiego, dla którego aż blisko połowa regionów partnerskich jest powiązana również przez związki partnerskie miast – stolic regionów.

Oddzielną kategorią jest efektywność współpracy między regionami. W rankingu „najintensywniejszych” kierunków współpracy polskich regionów na pierwszym miejscu znalazły się związkowe kraje niemieckie. Znacznie

słabiej wypadły tu obwody ukraińskie. Mizernie oceniono znaczenie regionów włoskich i obwodów rosyjskich, jeszcze słabiej regiony z Białorusi, Szwecji, Węgier i Wielkiej Brytanii¹². Trzeba jednak podkreślić, że cytowane badanie pochodzi sprzed kilku lat, a w ostatnim czasie nie tylko nawiązano nowe kontakty, lecz także jakość dotychczasowych mogła ulec zmianie.

4. Dostępność informacji o współpracy zagranicznej województw jako barometr ich prawdziwego zaangażowania w promowanie współpracy międzyregionalnej

Otwartość to jedna z najważniejszych zasad dobrego rządzenia. Koncepcja ta w ostatnich latach promowana jest przez struktury unijne już nie tylko na szczeblu krajów członkowskich, lecz również w samorządach terytorialnych¹³. Dialog z mieszkańcami, a w nim rzetelna informacja o działaniach organów samorządu, stają się warunkami pozytywnej oceny władzy regionu przez wyborców. Oficjalne strony internetowe regionów spełniają szereg funkcji zarówno dla mieszkańców regionu, jak i jego użytkowników z zewnątrz, w tym potencjalnych turystów i inwestorów.

Jako praktyczny przejaw otwartości regionów na współpracę zagraniczną można przyjąć dostępność tłumaczeń na języki obce na ich stronach WWW, administrowanych przez samorządy województw. Choć współczesna technologia internetowa pozwala na tłumaczenia *on-line* na większość języków świata, to jakość własnego tłumaczenia jest wyższa, a umieszczenie flagi innego kraju na stronach regionu ma też znaczenie emocjonalne dla potencjalnych czytelników z zagranicy, także z regionów partnerskich. W rankingu ilości języków obcych dostępnych na stronie wygrywa województwo opolskie (9), następnie lubelskie (8) i podlaskie (7). Należy przyznać, że w większości przypadków języki odpowiadają państwom, z których rekrutują się ich regiony partnerskie. Jednak na niekorzyść tej tezy przemawia fakt, że zaledwie w trzech polskich województwach strony internetowe są tłumaczone

¹² H. Dumala, op.cit., s. 254–255.

¹³ W. Rudolf, *Partnerstwo lokalne/regionalne jako forma praktycznej realizacji koncepcji governance w zarządzaniu jednostką terytorialną*, w: R. Bról (red.), *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 3 (1203), Wrocław 2008, s. 443–444.

na język ukraiński, podczas gdy, jak wcześniej pisaliśmy, to jeden z najbardziej popularnych kierunków współpracy. Wśród języków, na jakie tłumaczone są strony WWW samorządów województw, w pojedynczych przypadkach pojawiają się te rzadkie, takie jak: szwedzki, węgierski, białoruski czy litewski. Fakt ten należy uznać za obiecujący i potrzebny, świadczy bowiem o tym, że są w Polsce regiony, które starają się dyskutować decyzje polityczne dotyczące kierunków współpracy i przekładać je na działania operacyjne. Słabiej pod względem językowym prezentują się natomiast takie województwa, jak: wielkopolskie, świętokrzyskie, śląskie, podkarpackie, mazowieckie czy lubuskie.

Jeżeli chodzi o strony niemieckich krajów związkowych, to wśród języków obcych, na jakie tłumaczone są ich oficjalne portale, najczęściej występują angielski (13) i francuski (9). Miło zaskakuje fakt, że na trzecim miejscu w tym rankingu jest język polski (6). Warto zauważyć, że do grupy średnio popularnych wśród niemieckich landów języków, na jakie tłumaczone są ich strony WWW (włoski, hiszpański, rosyjski), dołączył język chiński. Każdy z wymienionych jest obecny na stronach 4 landów. Są również takie landy, które doceniają istniejące mniejszości narodowe i przygotowały tłumaczenia na arabski i turecki. Informacje o współpracy zagranicznej są niekompletne. Wymieniono tam zaledwie 13 związków partnerskich z regionami polskimi, podczas gdy wg informacji zawartych na portalach polskich regionów łączna liczba kontaktów partnerskich z landami niemieckimi to aż 25.

Po stronie obwodów ukraińskich statystyka taka wypada znacznie gorzej. Strony WWW tamtejszych obwodów nie są w większości tłumaczone na żaden język obcy. Tylko 9 z 24 ukraińskich obwodów tłumaczy strony na angielski, a 7 na rosyjski. W 17 przypadkach nie ma żadnej informacji o współpracy zagranicznej regionu (również w języku ukraińskim). Jest to bardzo niepokojące zjawisko, bowiem w ostatnich latach obserwuje się aktywność regionów ukraińskich w nawiązywaniu nowych kontaktów z polskimi województwami. Brak informacji kierowanych do własnej społeczności oraz brak informacji do owych partnerów, np. Polaków, w ich języku ojczystym nie będzie sprzyjać zacieśnianiu związków partnerskich pomiędzy regionami. Na tle pozostałych stosunkowo najlepiej wypadają obwody: winnicki, doniecki, tarnopolski i czerniowiecki.

Wnioski

Polskie województwa prowadzą przeszło 200 relacji partnerskich z regionami na całym świecie. Wśród nich najwięcej kontaktów nawiązano z obwodami z Ukrainy (31) oraz z krajami związkowymi Niemiec (25). Fakt, że każde polskie województwo posiada ok. 14 regionów partnerskich, jest symbolem otwartości, lecz równocześnie budzi wątpliwości co do praktycznej możliwości operacjonalizacji tych relacji.

Władze polskich województw powinny więcej uwagi przywiązywać do nakłaniania samorządów lokalnych do nawiązywania bezpośrednich relacji ze swoimi odpowiednikami (miastami) w regionie partnerskim. Taka praktyka prowadziłaby do większego zaangażowania podmiotów regionalnych w realizację współpracy oraz do lepszej integracji społeczeństw obu regionów.

Administracja obwodów ukraińskich w niewystarczający sposób informuje swoich mieszkańców o nawiązywanych kontaktach zagranicznych z polskimi województwami. Obwody ukraińskie nie starają się również przyciągać polskich turystów czy inwestorów poprzez swoje serwisy internetowe, chociażby ze względu na brak tłumaczeń na język polski. Przeszło połowa obwodów nie tłumaczy swoich stron WWW na żaden język obcy. W kontekście tego, że to obwody Ukrainy są często inicjatorami związków partnerskich z polskimi regionami, powyższe fakty świadczą o braku kompleksowego podejścia do zarządzania procesem współpracy zagranicznej po stronie administracji obwodów ukraińskich.

Informacje na temat regionów partnerskich polskich województw i niemieckich krajów związkowych zawarte na ich stronach internetowych nie zawsze są ze sobą spójne. Więcej informacji o dwustronnej współpracy znajdziemy na stronach polskich województw niż na stronach niemieckich landów. Świadczy to o większym zaangażowaniu w dwustronne relacje samorządów regionalnych po stronie polskiej od ich zachodnich partnerów.

Literatura

- Dumała H., *Priorytety geograficzne współpracy zagranicznej polskich regionów*, w: A. Stępień-Kuczyńska, K. Dośpiał-Borysiak (red.), *Regiony: Polska – Europa – Świat*, Wydawnictwo Mado, Toruń 2009.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Modzelewski W.T., *Priorytety współpracy zagranicznej polskich województw nadmorskich – analiza porównawcza*, w: A. Stępień-Kuczyńska, K. Dośpiał-Borysiak (red.), *Regiony: Polska – Europa – Świat*, Wydawnictwo Mado, Toruń 2009.

Rudolf W., *Partnerstwo lokalne/regionalne jako forma praktycznej realizacji koncepcji governance w zarządzaniu jednostką terytorialną*, w: R. Bról (red.), *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 3 (1203), Wrocław 2008.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, DzU 1998, nr 91, poz. 576.

Ustawa z dnia 15 września 2000 r. o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych, DzU 2000, nr 91, poz. 1009.

THE INTENSITY OF INTERNATIONAL COOPERATION OF THE POLISH REGIONS WITH THE REGIONS IN GERMANY AND UKRAINE

Summary

The paper concerns the international cooperation between regions. The special attention has been given to the cooperation of Polish voivodeships with regions in Germany and Ukraine.

The international cooperation of regions is the important factor of the competitive advantage of the territory. It is the self-government at the level of the region which has an important role of setting the directions of the foreign cooperation and later implementation of them into the practice. The number of the foreign regional partners of Polish voivodeships is rising, but it should be also followed with the creation of more practical links between both regions.

The author has researched the links between Polish and foreign regions. The most frequent partners are from Germany and Ukraine. The www resources of the Polish, German and Ukrainian regions has been reviewed. It is very seldom that Ukrainian regional pages provide any information on their international cooperation.

Also only half of them are translated into foreign language (English). There is no www with Polish nor German translation. The information on the German pages are better managed, but still there are not enough attention to the promotion of the established links.

Translated by Wawrzyniec Rudolf